

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปุดา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปุดา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่ปุดา ทั้ง ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าสักยาว บ้านสันมะแปบ บ้านป่าสักน้อย บ้านปงป่าเอื้อง บ้านปุดาเหนือ บ้านปุดากลาง บ้านปุดาใต้ บ้านไร่พัฒนาและบ้านปุดาหัวบ้าน จำนวนทั้งสิ้น ๕,๗๗๙ คน^๑

^๑ สำนักทะเบียนอำเภอสันกำแพง, ข้อมูลของท้องถิ่นเทศบาลตำบลแม่ปุดา, สำนักทะเบียนฯ, ข้อมูลท้องถิ่นฯ, (เชียงใหม่ : สำนักทะเบียนฯ, เดือน ธันวาคม ๒๕๕๗).

๒) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลแม่ปูคา จำนวนทั้งสิ้น ๕,๗๗๙ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับขั้นตอนอย่างเป็นสัดส่วนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๒.๑) การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณทาร์ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้^๒

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = ขนาดของประชากร
 Ne^2 = ค่าความคาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error ๐.๐๕)

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad n &= \frac{5779}{1+5779 (0.05)^2} \\ &= \frac{5779}{1+14.44} = \frac{5779}{15.44} \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 374$ คน

^๒ อภินันท์ จันตะนี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (ฝ่ายบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

๒.๒) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

๒.๓) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเทียบสัดส่วนดังนี้

๑. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการจับกลุ่มตามพื้นที่เขตหมู่บ้าน

๒. คำนวณการเทียบสัดส่วนประชากรกับกลุ่มตัวอย่าง

๓. ทำการสุ่มอย่างแบบบังเอิญ ดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ป่าสักยาว	๔๒๓	๒๗
สันมะแปบ	๒๔๘	๑๖
ป่าสักน้อย	๑,๑๑๒	๗๒
ปงป่าเอื้อง	๘๙๑	๕๘
ปูคาเหนือ	๘๗๓	๕๗
ปูคากลาง	๖๒๓	๔๐
ปูคาใต้	๖๑๕	๔๐
บ้านไร่พัฒนา	๔๐๔	๒๖
ปูคาหัวบ้าน	๕๙๐	๓๘
รวม	๕,๗๗๙	๓๗๔

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแต่ละหมู่บ้านแล้วได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๔คน การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” ตามทัศนะของประชาชน ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติ สอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

๑. พระครูประภัสสรนิรันดร์	เจ้าอาวาสวัดปูคาเหนือ
๒. พระนันต์ จิตตพโม	รักษาการเจ้าอาวาสวัดปูคาใต้
๓. นายจรุงเกียรติ ไชยขาววงศ์	อดีตนายกเทศบาลตำบลแม่ปูคา
๔. นายสมศักดิ์ ปันทา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ปูคา

๕. นางเพ็ญพิมพ์	วงศ์ชัย	ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านแม่ปูกา
๖. นายประเสริฐ	กันธา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. นายบุญเลื่อน	กันใจ	อดีตสารวัตรกำนันตำบลแม่ปูกา
๘. นายศรีทน	กัมมะโน	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๓ ตำบลแม่ปูกา
๙. นายพานิช	ไชยแดง	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ ตำบลแม่ปูกา
๑๐. นางมาลา	นามแสง	ประธานแม่บ้าน
๑๑. นายจรรย์	ยาประเสริฐ	เจ้าหน้าที่เทศบาล

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ตามทัศนะของประชาชนจากเอกสารและผลงานทางวิชาการทางการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๔. สร้างเครื่องมือ

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวทางการศึกษาถึงการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ตามทัศนะของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง ๔ ด้าน ด้านละ ๕ ข้อ รวม ๒๐ ข้อ

๑. ด้านมุ่งเกณฑ์
๒. ด้านมุ่งงาน
๓. ด้านมุ่งประสาน
๔. ด้านมุ่งสัมพันธ์

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ๕ หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
- ๔ หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ **มาก**
- ๓ หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ **ปานกลาง**
- ๒ หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ **น้อย**
- ๑ หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. พระมหาไกรสร โชติปัญโญ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๒. ดร.บุศรา โพธิสุข ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๓. ดร.เสนห์ ใจสิทธิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๔. อาจารย์ประเด่น แบนปิง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๕. อาจารย์อาเดช อุปนันท์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เมื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงไปแล้วทดลองใช้ (Try Out) แก่ประชาชนทั่วไปในตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Acoefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๓ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘๕

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการทำวิจัยต่อไป

^๓ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จุฬานพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล จากหนังสือ บทความ งานวิจัย เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปึกา อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรในเขตตำบลแม่ปึกา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๗๔ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษา ได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๔. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลที่สำคัญใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ทำการจดบันทึก

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบ แบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนน แต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายของกลุ่มตัวอย่างข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้ค่าความถี่(Frequency) ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

๔. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับสมมติฐานการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปึกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดย จำแนกปัจจัยบุคคลสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่มและการทดสอบ ค่าเอฟ (F-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้น ตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่าง นัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๕. แปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๔

ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ - ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **มากที่สุด**

ค่าเฉลี่ย ๓.๔๑ - ๔.๒๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **มาก**

ค่าเฉลี่ย ๒.๖๑ - ๓.๔๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **ปานกลาง**

ค่าเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **น้อย**

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **น้อยที่สุด**

๖. ข้อความคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

๗. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแบบพรรณนาโดยใช้เทคนิค ในการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

^๔ สุวริย์ ศิริโกศาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.